

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра клінічної медицини

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

Психологічні аспекти фізичної терапії та ерготерапії

(назва дисципліни)

підготовки бакалавра (на базі диплому молодшого спеціаліста)

(назва освітнього рівня)

спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійної програми 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус навчальної дисципліни «Психологічні аспекти фізичної терапії та ерготерапії» підготовки “бакалавра”, галузі знань — 22 - охорона здоров'я, спеціальності — 227 - фізична терапія, ерготерапія, за освітньо-професійною програмою - фізична терапія, ерготерапія.

Розробник: Гайдучик Петро Данилович, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри клінічної медицини.

Силабус навчальної дисципліни затверджений на засіданні кафедри
Клінічної медицини

протокол № 2 від 7.10.2020 р.

Завідувач кафедри: (Галей М. М.)

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Шифр і назва галузі знань: <i>22 Охорона здоров'я</i>	Вибіркова дисципліна
	Спеціальність: <i>227 Фізична терапія, ерготерапія</i>	
Кількість годин/кредитів 150/5	Освітньо-професійна програма: <i>«Фізична терапія, ерготерапія»</i>	Рік навчання: другий
		Семестр: третій
		Лекції: <i>26 год.</i>
		Лабораторні: <i>30 год.</i>
ІНДЗ: €	Освітній ступінь: <i>Бакалавр</i>	Самостійна робота: <i>82 год.</i>
		Консультації: <i>12 год.</i>
		Форма контролю: <i>залік</i>
Мова навчання		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Гайдучик Петро Данилович
кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри фізичної терапії та ерготерапії
мобільний телефон + 38 066 988 8278
електронна адреса Haiduchyk.Petro@vnu.edu.ua

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу. Психологія є однією з наук, які розвивають сучасні підходи до пізнання людської особистості і характеризуються значними успіхами в цілісному вивченні та розумінні людини. Сучасна психологія має в своєму арсеналі солідний методологічний та методичний апарат, тому навчальний курс займає чільне місце серед дисциплін практичної підготовки фахівця-реабітолога. Її специфічним предметом є дослідження патологічних психічних станів і процесів в їх соматичних проявах та психологічні прояви і наслідки патологічних соматичних процесів в їх соматичних процесів і явищ.

2. Пререквізити (попередні курси, на яких базується вивчення дисципліни): «Професійна етика, деонтологія та психологія спілкування», «Фармакологія», «Основи медичних знань і медична термінологія».

Постреквізити (дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни): Основи медико-соціальної реабілітації; Преформовані фізичні чинники; Механотерапія; Основи ерготерапії та функціональне тренування; Навчальна та клінічні виробничі практики.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни:

Мета курсу – Метою викладання навчальної дисципліни «**Психологічні аспекти фізичної терапії та ерготерапії**» є – ознайомити студентів з теорією та практикою психологічної реабілітації, формування у студентів фізичних терапевтів, ерготерапевтів уявлень про внутрішню картину хвороби пацієнта та психосоціальні чинники, які впливають на його особистість, розкрити психофізіологічні основи психічних явищ; з'ясувати співвідношення між психікою та нейрофізіологічними процесами мозку; вивчити участь різних відділів нервової системи і фізіологічних систем організму у формуванні та регуляції функціональних станів, а також передбачається набуття студентами необхідних знань та вмінь для застосовування їх на практиці, використовуючи здобуті знання щодо механізмів регулювання функцій організму. Метою викладання навчальної дисципліни «**Психологічні аспекти фізичної терапії та ерготерапії**» є вивчення психологічних аспектів клінічної практики та професійних аспектів роботи фізичного реабітолога. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування у студентів теоретичних знань щодо основ психологічної реабілітації; сформувані у студентів знання про «загальну картину хвороби» пацієнта та чинники, що впливають на її

формування; ознайомити з психотерапевтичними та психокорекційними технологіями в роботі фізіотерапевта, ерготерапевта, розуміння місця та ролі психології в розв'язанні практичних та теоретичних проблем охорони здоров'я, психологічної служби в системі медицини; озброєння студентів знаннями теоретико-методологічних підходів до дослідження конкретних медико-психологічних проблем, особливостей взаємостосунків лікаря і хворого; формування навиків психодіагностичного обстеження в умовах клініки, на професійному рівні приймати рішення (ставити діагноз, прогноз, тощо), виходячи з результатів дослідження; сприяння розвитку професійно-значимих властивостей, творчого відношення до професійної справи.

4. Результати навчання.

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 04. Здатність працювати в команді ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства. ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області.

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я. СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії. СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з застосуваннями преформованих фізичних чинників у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини. РН1 Ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. РН2 Збирати інформацію про пацієнта/клієнта, здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань в т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. РН3 Самостійно обирати та застосовувати надійний діагностичний та психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) і здійснення медичних та психологічних інтервенцій. РН4 Здійснювати ідентифікацію, підготовку і виконання психологічного (медико-психологічного) втручання, яке необхідне для досягнення поставленої мети,

використовуючи результати оцінки (психодіагностики). РН5 Прогнозувати результати медико-психологічної допомоги за терміном ступенем відновлення втрачених функцій організму пацієнта як на соматичному, так і на психічному рівні. РН6 Обирати конструктивні та ефективні стратегії соціальної взаємодії, здійснювати ефективну комунікацію та надавати пацієнтам/клієнтам інформацію способом, який в повній мірі відповідатиме їх потребам та очікуванням.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Форма контролю/ бали
	Усього	у тому числі					
		Лекції	Лабор.	Самост. роб.	Конс.		
Змістовий модуль 1. Психологічний стан людини і хвороба							
Тема 1. Психологічна реабілітація хворої людини. Види реабілітації.	16	4	4	14	4	ДС, ДБ, Т, Р / 4	
Тема 2 Психічна структура особистості та хвороба.	14	4	2	6	-	ДС, ДБ, Т, Р / 6	
Тема 3. Психосоматика і психологія тілесності.	10	2	2	-	-	ДС, ДБ, Т / 6	
Тема 4. Вплив хвороби на стан психологічних функцій особистості. Нозогенії.	14	2	2	-	-		
Тема 5. Внутрішня картина хвороби. Основні типи відношення до хвороби	16	2	4	10	-	ДС, ДБ, Т, Р / 4	
Разом за модулем 1.	70	12	14	30	4	20	
Змістовий модуль 2. Характеристика психологічних особливостей хворих та психотерапевтичних і психокорекційних технологій в роботі фізичного терапевта, ерготерапевта.							

Тема 6. Психосоматичні розлади.Захисні механізми особистості.	14	2	4	16	2	ДС,Р / 4
Тема 7. Психологічні особливості хворих з різними захворюваннями.	22	4	4	6	-	ДС, ДБ, Р / 4
Тема 8. Психологія лікувально-діагностичного процесу.	18	4	2	6	2	ДС,Т,Р / 4
Тема 9 . Психотерапевтичні та психокорекційні технології в роботі фізичного терапевта,ерготерапевта з пацієнтами.	26	4	6	24	4	ДС, ДБ,/ 4
Разом за модулем 2	80	14	16	52	8	16
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота № 1						30
Модульна контрольна робота № 2						30
ІНДЗ						4
Всього годин	150	26	30	82	12	100

6. Завдання для самостійного опрацювання:

1. Основні тенденції сучасної фізичної терапії у світі.
2. Проблеми фізичної терапії,ерготерапії в сучасному реформуванні медицини України.
3. Зв'язок різних областей психології з різними видами реабілітації.
4. Психологія як область професійної діяльності фізичного терапевта,ерготерапевта.
5. Зв'язок тілесних (соматичних) процесів з «душевними», зв'язку мозку і психіки, її прояви та реалізації на різних етапах розвитку людського суспільства і медицини.
6. Психологічна реабілітація хворої людини.
7. Необхідність науково обґрунтованих принципів і методів практичної роботи фізичних терапевтів,ерготерапевтів.
8. Психічна структура особистості та хвороба.

IV. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується на основі знань, умінь та навичок, одержаних під час практичних занять, самостійної роботи, використовуючи сучасні навчальні, науково-методичні напрацювання, розробити індивідуальну програму реабілітації із застосуванням засобів фізичної терапії та ерготерапії, враховуючи етап реабілітації.

Форми виконання: доповідь, створення презентацій, складання блок-схем, таблиць.

V. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна оцінка за курс складається як сума оцінок за кожен з двох модулів: поточне тестування (практичні заняття, самостійна робота); контрольні роботи наприкінці кожного змістового модуля. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS.

Модуль I передбачає перевірку якості засвоєння теоретичного і практичного матеріалу змістовного модуля, виконання лабораторних робіт безпосередньо на заняттях. Загальна кількість тем цього модуля становить 4 і передбачає проведення 10 лабораторних занять.

Модуль II передбачає перевірку якості засвоєння теоретичного матеріалу змістовного модуля, виконання лабораторних робіт безпосередньо на заняттях. Загальна кількість тем цього модуля становить 4 і передбачає проведення 10 лабораторних занять.

ІНДЗ оцінюється максимальною кількістю балів - 4.

4 бали отримує студент, який розкрив тему роботи, яка має самостійний і творчий характер. Тема повністю розкрита використовував основну і додаткову літературу. Обсяг відповідає нормі (15 – 20 слайдів). Під час презентації студент орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми. Матеріал подано логічно і своєчасно. 3 балів отримує студент, який розкрив тему самостійної роботи за всіма пунктами плану, використав більшість рекомендованої літератури. Матеріал подано логічно. Обсяг відповідає встановленій нормі. Під час захисту студент вільно володіє і орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. Матеріал поданий не своєчасно. 2 балів виставляється студенту, який тему роботи розкрив фрагментарно, не повністю (висвітлено не всі пункти плану, матеріал подано

стисло). Використано недостатню кількість літературних джерел. Матеріал побудовано не логічно. 1 балів отримує студент, який розкрив незначну частину матеріалу (декілька пунктів плану), використав недостатню кількість літературних джерел. Відсутня логіка подачі матеріалу, а також порушена цілісність системи знань. 0,5 балів – студент роботу написав формально, стисло, не своєчасно. 0 – студент роботу не підготував.

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **40**.

Модульний контроль передбачає перевірку підсумкових знань і вмінь студентів шляхом написання модульних контрольних робіт. Оцінка з виставляється за виконання студентом 2 контрольних робіт (по кожному із змістових модулів), які передбачають перевірку теоретичних знань. Контрольні роботи оцінюються за 30-бальною шкалою. **Критерії оцінювання модульного / підсумкового тесту:** оцінка **“відмінно”** відповідає 27-30 балам, ставиться за відмінне написання підсумкової / модульної контрольної роботи; оцінка **“добре”** відповідає 22-26 балам, ставиться за хороше написання підсумкової / модульної контрольної роботи; оцінка **“задовільно”** відповідає 18-21 балам, ставиться за задовільне написання підсумкової / модульної контрольної роботи; оцінка **“незадовільно”** відповідає 1-17 балам, ставиться за незадовільне написання підсумкової / модульної контрольної роботи.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин, відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#)

У разі недотриманням студентом засад академічної доброчинності - сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими керуються учасники освітнього процесу під час навчання, викладання і провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень, оцінювання роботи не буде відбуватись (!). Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних

завдань під час заняття. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівництвом Університету.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Залік має на меті перевірку рівня знань студента під час виконання залікових тестів.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент складає залік у формі тестування. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Перелік питань до заліку

1. Дати визначення поняття «реабілітація» та «психологічна реабілітація».

2. Охарактеризувати види реабілітації людини.

3. Дати визначення поняття про психічне здоров'я Дати визначення поняття про психічне здоров'я Норма та патологія. Моделі психічних розладів.

4. Проблема норми і патології. Норма як реально існуючий стійкий феномен. Межі між нормою і патологією: психопатологія повсякденного життя, граничні та транзиторні розлади.

5. Норма як статистичне поняття. Адаптаційні концепції норми. Норма як ідеал.
6. Охарактеризувати рівнів психологічної адаптації людини.
7. Психосоматика і психологія тілесності.
8. Розкрити роль психологічних знань в роботі фізичного терапевта, ерготерапевта.
9. Охарактеризувати вплив особливостей віку та хронічних захворювань на особистість людини.
10. Психосоціальні фактори, що впливають на поширеність, захворюваність і смертність від психосоматичних захворювань.
11. Варіанти розвитку психосоматичних захворювань: ситуаційний, особистісний, органічний.
12. Механізм виникнення психосоматичних розладів. Сучасна класифікація
13. Визначити показання та протипоказання для проведення окремих методів психотерапії та психокорекції.
14. Особистісні розлади і проблеми психічного розвитку. моделі конфлікту і дефіциту.
15. Розкрити особливості реабілітації соціальної та професійної, її основні розділи .
16. Розкрити основні сучасні методи психотерапії, принципи психотерапії та психокорекції.

17. Розкрити принципи профілактики психосоматичних розладів.
18. Розлади сприйняття.
19. Порушення смислового боку сприйняття. Агнозії і псевдоагнозії.
20. Порушення інтенсивності сприйняття. Гипестезія, гіперестезія, парестезія.
21. Порушення дискретності сприйняття. Сенестопатії. Зміни структурних характеристик сприйняття.
22. Розлади мислення. Прискорення мислення і стрибки ідей. Уповільнення мислення. Персеверації.
23. Нав'язливості: критерії, класифікація, загальна характеристика нав'язливих ідей.
24. Марення. Паранойяльний синдром. Параноїдні синдроми. Парафренний синдром. Синдром Кандинського-Клерамбо. Синдром Котара.

25. Розлади емоційно-вольової сфери
26. Апатія і ейфорія.
27. Депресивний синдром. Види депресій. Відмінності між ендогенної і реактивної
28. Розкрити зміст психодинамічного підходу у медицині.
29. Тривога. Види та форми тривоги. Генералізований тривожний розлад.
30. Соціальна тривога. Фобічні розлади. Післястресова тривога.
31. Гіпербулія, гіпобулія, абулія. Розлади потягів.
32. Психологія лікувально-діагностичного процесу.
33. Психологічні основи спілкування в лікувальному процесі.
34. Комунікативна компетентність, її роль в ефективному і безконфліктному взаємодії. Функції спілкування: інформаційно-комунікативна, регуляторно-комунікативна, афективно-комунікативна.
35. Роль психологічних особливостей лікаря і медичної сестри, «ідеальний лікар» і «ідеальна медична сестра».
36. Психологічні особливості етапів діагностичного процесу. Медична деонтологія.
37. Інформування хворого про діагноз.
38. Взаємодія та спілкування лікаря з хворими та їх родичами.
39. Патерналізм, його роль в діагностичному процесі.
40. Значення психологічної установки хворого.
41. Психологія медичних працівників
42. Основні мотиви вибору професії медичного працівника.
43. Основні вимоги до особистості медичних працівників.
44. Значення професійної орієнтації у виборі професії медика.
45. Важливі професійні якості лікаря.
46. Визначення понять "лікарський борг" і "лікарська таємниця".
47. Лікарські помилки: причини і види. Психологічні типи лікарів. Професіограма лікаря загальної практики (знання і вміння, професійні практичні навички) і вимоги до особистості.
48. Поняття про професійну деформацію.
49. Особливості професій, при яких розвивається професійна деформація. ознаки професійної деформації, «синдром вигорання». Шляхи його попередження.

VII. ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ШКАЛИ ECTS НА НАЦІОНАЛЬНУ ШКАЛУ

Переведення оцінки шкали ECTS на національну шкалу здійснюється за:
Шкалою оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90-100	Відмінно
82-89	Дуже добре
75-81	Добре
67-74	Задовільно
60-66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс [Текст] : навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2019. – 388 с.
2. Засекіна, Л. В. Основи психології та міжособове спілкування: навч. посіб. - К. : Медицина, 2015. - 216 с.
3. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. / В. П Москалець. – К. Ліра–К.;, 2020. – 564 с.
4. Роджер Фішер. Емоційний інтелект в переговорах. – К.: Видавництво Сварог, 2019. – 264 с.
5. Філоненко, М. М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря [Електронний ресурс] : монографія. - К. : ЦУЛ, 2015. - 334 с.
Допоміжна література:
6. Яхно, Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів [Електронний ресурс] : навч. посіб. - К. : ЦУЛ, 2018. - 168 с.
7. Медична психологія : підручник / С. Д. Максименко, І. А. Коваль, К. С. Максименко, М. В. Папуча; за ред. акад. С. Д. Максименка. Вінниця : Нова Книга, 2008. -520с.

8. Патопсихологія / С. Д. Максименко, А. П. Чуприков, Є. М. Прокопович, І. В. Рожнова, С. О. Лобанов. К. : КММ, 2009. 208 с.

9. Партико Н. В. Психологія конфліктів Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 132 с. 10 Клінічна психологія: словник-довідник / авт.-уклад. С.В.Діденко. К.: Академвидав, 2012. 320 с.-(серія «Nota bene»).